

The article is devoted to one of the most popular areas of linguistics: studying of the Russian language in order to increase the qualification level of students and trainees within the framework of academic mobility program.

In this article the material has served as group training students specialized courses PhD from the Republic of Turkey on the basis of the Institute for training foreign citizens ONPU.

The article considers the main goals and challenges facing students and teachers during the implementation of this project.

It analyzes the form of classroom and extracurricular presentation of the material, the basic instructional techniques to overcome any difficulties and achieves the objectives; are examples of elements of classroom assignments are given.

We study in detail the impact of historical and cultural component to the effectiveness of extracurricular activities and the passage of the speech practices of Turkish trainees.

Keywords: *trainees, students, academic mobility, Russian as a foreign language, classroom and extracurricular work, presentation, historical and cultural component, speech practice.*

УДК 378.147(07)

Т.В. Лишневская

ЛИНГВОДИДАКТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ УЧЕБНЫХ ТЕКСТОВ

Рассматриваются принципы организации учебного материала Пособия по грамматике русского языка для иностранных студентов нефилологического вуза. Описаны структура и упражнения, в частности, текстовая составляющая Пособия, способствующие дальнейшему формированию коммуникативной компетенции иностранных учащихся.

Ключевые слова: *принципы, пособие по грамматике, текстовая составляющая, коммуникативная компетенция*

Обучение русскому языку на продвинутом этапе в нефилологическом (политехническом) вузе, как правило, организовано в разноуровневых группах, формируемых по основным направлениям специальной подготовки обучаемых. В связи с этим особую актуальность приобретает создание учебных пособий по русскому языку, учитывающих различный уровень фоновых знаний, базовой

підготовки, мовної і мовної компетенції іноземних студентів ближнього і дальнього зарубіжжя.

В контексті формування комунікативної компетенції іноземних учасників виділяються лінгвістична, соціокультурна, соціальна, лінгвокультурологічна, навчальна і компенсаторна компетенції.

Необхідність формування мовної особистості на структурно-мовному, або семантико-структурному, когнітивному і мотиваційному рівні обумовлює створення навчальних комплексів, які сприяють інтеграції навчального в нову культуру, що набуває особливу важливість для вивчаючих даний мову як мову спеціальності в середовищі країни вивчаємого мови.

Курс російської мови як іноземної (РКИ) на продвинутому етапі навчання передбачає організацію матеріалу в відповідності з рівнями володіння російською мовою, що вимагає його відповідної організації, інформаційної насиченості, краєзнавчої і лінгвокраєзнавчої значимості, дотримання принципів тематичності і наростання складності, доступності і посиленості.

Навчальний матеріал Посібника по російській мові для іноземних студентів-нефілологів 1 і 2 курсів ОНПУ направлений на подальше формування навичок правильного використання мовних одиниць в різноманітних ситуаціях спілкування. В зв'язі з цим Посібник містить мовні, умовно-мовні і мовні вправи, що сприяють формуванню граматических узагальнень, граматическі визначення, які даються на російській мові в простій і доступній для розуміння формі, відповідні коментарії, пояснюють формування і умови використання вивчаємих лексико-граматических одиниць. Кожна тема Посібника містить мікротексти і тексти, насичені вивчаємими в даній темі конструкціями.

Можливість адекватного участя в міжкультурній комунікації – необхідна умова успішної діяльності учасника або спеціаліста в різних сферах. В зв'язі з цим завдання Посібника направлены на подальше розвиток навичок використання мовного матеріалу в усній і письмовій мові, вміння конструювати тексти різних типів, продуцировать і інтерпретировать тексти в залежності від ситуації спілкування, а також здатності правильно використовувати вивчаємый матеріал в

соответствующих коммуникативных актах социально-культурной, социально-бытовой, официально-деловой и учебно-профессиональной сфер общения.

Языковой и страноведческий материал Пособия по грамматике для иностранных студентов-нефилологов 1 и 2 курсов отобран и организован с учетом его функциональной нагрузки в разных формах общения и видах речевой деятельности. Предлагаемые в Пособии задания направлены не только на формирование навыков правильного употребления соответствующих языковых единиц, но и на дальнейшее формирование речевой, дискурсивной и социолингвистической компетенции.

Реалии современности диктуют необходимость формирования лингвокультурологической компетенции, предполагающей владение всеми видами речевой деятельности в данном социокультурном пространстве, с учетом условий и задач толерантного общения носителей разных языков и представителей разных культур. Лингвокультурологическая составляющая структуры коммуникативной компетенции обусловлена кумулятивной функцией языка и диалектической взаимосвязью языка и культуры.

Органичной составляющей структуры Пособия по грамматике являются тексты и микротексты, содержательное наполнение которых, во-первых, соотносится с изучаемыми грамматическими темами, расширяет активный и пассивный словарь учащихся, а во-вторых, отражает определенные концепты культуры, мировосприятие носителей изучаемого языка.

Текстовый материал Пособия организован в соответствии с требованиями аутентичности используемых материалов, новизны информации для адресата, современности и актуального историзма, лингвокультурологической и коммуникативной значимости, а также учета национально-психологических особенностей обучаемого контингента. В центре синтаксиса простого предложения (1 курс) работа над учебными текстами позволяет повторить и закрепить изученный грамматический материал на основе содержательной составляющей текстов и микротекстов по теме «Одессика» (выражение субъектно-предикатных, объектных, определительных, пространственных отношений), текстов биографического характера, напр., о С.П. Королеве, И.И. Мечникове, В.П. Филатове (выражение временных и пространственных отношений), страноведческих текстов

тематики «Украина и мы» (выражение определительных, причинно-следственных и условно-временных отношений), познавательных и научно-популярных текстов, напр., «Мировые рекорды», «Атомные станции: достоинства и недостатки», «Покорение космоса» и др. (выражение времени, цели, причинно-следственных отношений), а также микротекстов рубрики «Это интересно...».

Материал центра сложного предложения включает учебные тексты и микротексты, способствующие повторению и закреплению лексико-грамматического материала Пособия для 2 курса: напр., «Роменская мадонна», «Забытый гений», «Черное золото» (причастия), «Этикет на каждый день», «Что такое реферат...» (деепричастия), «Возвращающий свет» (выражение объектных отношений), «Проблемы темперамента» (выражение определительных отношений), «История книги» (выражение временных отношений) и т.д.

Предтекстовые, притекстовые и послетекстовые упражнения Пособия составлены с учетом реализации коммуникативных целей при обучении русскому языку как иностранному на продвинутом этапе.

Современный текстоориентированный подход к обучению РКИ способствует развитию у студентов творческого мышления, активизации познавательной деятельности, повышению мотивации овладения языком страны обучения; таким образом, лингводидактический и лингвокультурологический потенциал текстовой составляющей Пособия по грамматике для студентов-иностранцев нефилологического вуза представляет интерес в аспекте дальнейшего формирования речевой и социокультурной компетенции иностранных учащихся.

Данный подход к обучению РКИ в контексте формирования коммуникативной компетенции как основной цели обучения языку не только способствует формированию у иностранного студента вторичного когнитивного сознания, но и является мотивирующим фактором для изучения русского языка не только как языка специальности, но и как языка страны обучения.

Список использованных источников

1. Сабитова Р. Р., Исаева Л. Б. О подготовке учебников и учебных пособий для иностранных студентов по дисциплинам, изучение

которых предусмотрено ФГОС ВПО: лингводидактические особенности. - Электронный ресурс. Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/o-podgotovke-uchebnikov-i-uchebnyh>
2. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация.: Уч.пособие. - М.: Слово, 2000. - 624 с.

Розглядаються принципи організації навчального матеріалу Посібника з граматики російської мови для іноземних студентів нефілологічного вуза. Описано структуру та завдання, зокрема, текстову складову Посібника, спряючи подальшому формуванню комунікативної компетенції іноземних учнів.

Ключові слова: *принципи, посібник з граматики, текстова складова, комунікативна компетенція*

Here are reviewed principles of organization of educational material of Russian grammar's Manual for the foreign students of unphilological institute. There are described the structure and exercises, in particular, a text constituent of manual, which is cooperant the further forming of communicative jurisdiction of foreign student.

Keywords: *principles, manual of grammar, text constituent, communicative jurisdiction*

УДК 81'373.46

О.О. Панькевич

І ЧУЖОГО НАВЧАЙМОСЯ, І СВОГО НЕ ЦУРАЙМОСЯ: ЗАПОЗИЧЕННЯ В ЛЕКСИЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

У статті розглянуто роль та значення запозичених термінів і слів, розкрито їх функції. Досліджено та обґрунтовано їх вплив (як у позитивному так і у негативному аспектах) на студентів вищих навчальних закладів.

Ключові слова: *терміни, запозичені слова, терміносистема, термінознавство.*

Посилення міжнародних зв'язків, інтеграція України в ЄС, орієнтація на країни Заходу та економічне становищем країни в цілому призводить до стрімкого зростання кількості нових слів у мовленні українців з кожним днем. Актуальність даної статті зумовлена тим, що